

บรรณานุกรม

หนังสือ

ชนิต อัญโพร้. โชน. พิมพ์ในงานพระราชทานเพลิงศพพระเจ้าวรวงศ์เธอพระองค์เจ้า
เฉลิมเชตรมงคล. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์อุปกรณ์การพิมพ์, ๒๕๐๐.

..... . พิธีไหว้ครูตำราครอบโชนละคอน พร้อมควยตำนานและคำกลอนไหว้ครู
ละคอนชาตรี. พิมพ์ครั้งที่ ๓. ม.ป.ท., ๒๕๐๓.

คำทรงราชานุกาพ, สมเด็จพระยา. ตำนานเรื่องอิเหนา. พิมพ์เป็นอนุสรณ์ในงาน
ฉาปนกิจศพ นายใหญ่ จารุกิลก. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์พระจันทร์, ๒๕๐๖.

มงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว, พระบาทสมเด็จพระ. ศกุนตลา มีทนะพาชา ท้าวแสนปม
ประมวลสุภาสิต. "ภาคผนวก ๑ - ๒" พระนคร : ศิลปาบรรณาการ,
๒๕๐๕.

วิสุทธ์ บุญกุล. วิสุทธ์นิพนธ์. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์โอเคียนส์โตร์, ๒๕๒๐.

ศักดิ์ศรี แยม้นักดา. ศักดิ์ศรีนิพนธ์. กรุงเทพฯ : ห้างหุ้นส่วนจำกัดสุนทรกิจการพิมพ์,
๒๕๑๗.

ศิลปากร, กรม. การศึกษาและประเพณีไหว้ครูและระเบียบการของโรงเรียนนาฏศิลป์
กรมศิลปากร. ม.ป.ท., ๒๕๐๕.

บทความ

ว.บก. (วิสุทธ์ บุญกุล). "นักษัตร." สารานุกรมไทยฉบับราชบัณฑิตยสถาน.
ตอนที่ ๒๕๐ (๒๕๒๒) : ๕๔๕๖ - ๕๔๕๘.

ศ.ย. (ศักดิ์ศรี แยม้นักดา). "นาฏราช." สารานุกรมไทยฉบับราชบัณฑิตยสถาน.
ตอนที่ ๒๕๓ (๒๕๒๑) : ๕๕๖๕ - ๕๕๗๒.

Books

Altekar, A.S. The Position of Women in Hindu Civilization.

Delhi : Motilal Banarsidass, 1973.

Apte, V.M. Social and Religious Life in the Grhya Sūtra.

2d ed. Bombay : The Popular Book Depot, 1959.

Bloomfield, Mourice, tr. Hymns of Atharva - Veda. Vol. XLII.

of The Sacred Books of the East. 2d ed. Edited by

F. Max Muller Delhi : Motilal Banarsidas, 1967.

Barth, A. The Religion of India. Translated by Rev. J. Wood.

4th ed. London, 1906.

Basu, B.D. The Sacred Book of Hindus. Vol. 3. Allahabad :

Panini Office, 1910.

Basham, A.L. The Wonder That Was India. Calcutta : Rupa &

Co., 1971.

Buhler, Georg, tr. The Law of Aryan. Part I. Vol. II. of

The Sacred Books of the East. 3d ed. Edited by F.

Max Müller. Delhi : Motilal Banarsidass, 1969.

-----, tr. The Law of Aryan. Part II. Vol. XIV. of

The Sacred Books of the East. 3d ed. Edited by F.

Max Müller, Delhi : Motilal Banarsidass, 1969.

- Bühler, Georg, tr. The Law of Manu. Vol. XXV. of The Sacred Books of the East. 3d ed. Edited by F. Max Müller. Delhi : Motilal Banarsidass, 1970.
- Dubois, Abbe J.A. Hindu Manners, Customs and Ceremonies. 3d ed. London : The Charendon Press, 1906.
- Dutt, Romesh Chunder. A History Civilization in Ancient India. Vol. 2. London : Kegan Paul, Trench ^Ubner & Co., 1893.
- Eggeling, Julius, tr. The 'Satapatha - Brāhmaṇa. Part I. Vol. XII. of The Sacred Books of the East. 2d ed. Edited by F. Max Müller. Delhi : Motilal Banarsidass, 1966.
- , tr. The 'Satapatha - Brāhmaṇa. Part II. Vol. XXVI. of The Sacred Books of the East. 2d ed. Edited by F. Max Müller. Delhi : Motilal Banarsidass, 1966.
- , tr. The 'Satapatha - Brāhmaṇa. Part III. Vol. XLI. of The Sacred Books of the East. 2d ed. Edited by F. Max Müller. Delhi : Motilal Banarsidass, 1966.
- , tr. The 'Satapatha - Brāthmaṇa. Part IV. Vol. XLIII. of The Sacred Books of the East. 2d ed. Edited by F. Max Müller Delhi : Motilal Banarsidass, 1966.
- , tr. The 'Satapatha - Brāhmaṇa. Part V. Vol. XLIV. of The Sacred Books of the East. 2d ed. Edited by F. Max Müller Delhi : Motilal Banarsidass, 1966.

Griffith, Ralph T.H., tr. The Hymns of the Rgveda. 2 Vols.
5th ed. Varanasi : Chowkhamba Sanskrit Series of
fice, 1971.

Gopal, Ran. India of Vedic Kalpasūtras. Delhi : National
Publishing House, 1959.

Jolly, Julius. The Institute of Visnu. Vol. VII. of
The Sacred Books of the East. 3d ed. Edited by
F. Max Müller Delhi : Motilal Banarsidass, 1970.

----- . Hindu Law and Custom. Translated by Batakrishna
Ghosa. Calcutta : Greater India Society, 1928.

Kane, Pandurang Vanvan. History of Dharmasāstra. Part 1.
Vol. 2. 2d ed. Poona : Bhandarkar Oriental Research
Institute, 1974.

Keith, Arthur Berriedale, tr. The Veda of Black Vajus School
Entitled Taittiriya Samhita. Part 2. Vol. XVII -
XIX. of The Harvard Oriental Series. Edited by
Charles Rockwell Lanman. Cambridge : Harvard Univer-
sity Press, 1914.

----- . Rigveda Brāhmanas : The Aitareya and Kausitaki
Brāhmana of the Rigveda. Vol. XXV of The Harvard
Oriental Series. Edited by Charles Rockwell Lanman.
Delhi : Motilal Banarsidass, 1971.

Kṣīmatkūllukabhattaviracitayābhanvarthamuktavatyāslokānāmākār-
adikosona ca sametā. Manusmṛti. Bombay : Nirnaya -
sagar Press, 1920.

Lanman, Charles Rockwell. A Sanskrit Reader. 18th ed.
Cambridge : Harward University Press, 1971.

Macdonell, Arthur A. The History of Sanskrit Literature. 2d
ed. Delhi : Motilal Banarsidass, 1971.

----- . Vedic Mythology. Delhi : Motilal Banarsidass, 1974.

Macdonell, Arthur Anthony and Keith, Arthur Berriedale. Vedic
Index of Names and Subjects. 2 Vols. London : Published
for the Government of India, 1912.

Majumdar, R.C. Ancient India. 7th ed. Delhi : Motilal
Banarsidass, 1974.

-----, ed. The History of Culture of the Indian People.
Vol. I. : The Vedic Age. Bombay : Bharatiya Vidya
Bhavan, 1971.

Max Müller, F., tr. The Upanishad. Part I Vol. I of The
Sacred Books of the East. 3d ed. Edited by F. Max
Müller. Delhi : Motilal Banarsidass, 1969.

-----, tr. The Upanishad. Part II. Vol. XV. of The
Sacred Books of the East. 3d ed. Edited by F. Max
Müller Delhi : Motilal Banarsidass, 1969.

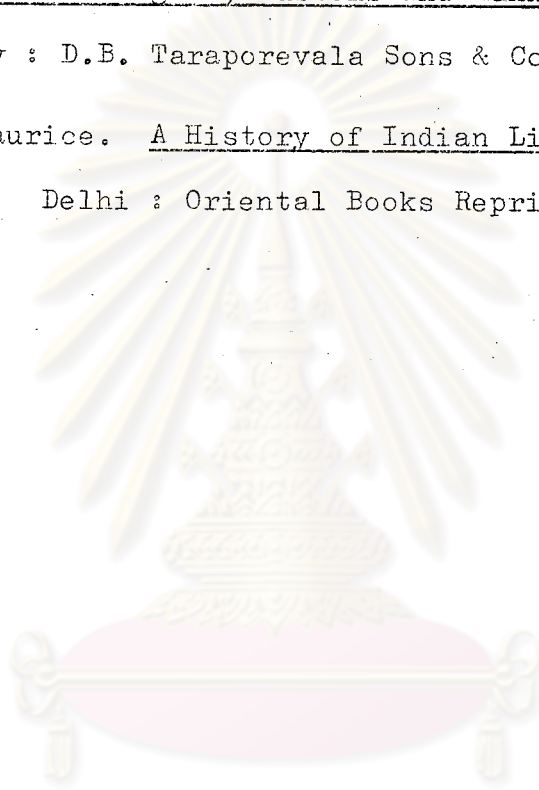
- Max Müller, F., tr. Hymns of the Rig - Veda in the Samhitā and Pada Texts. 2 Vols. 3d ed. Varansi : Chowkhamba Series Office, 1965.
- , tr. The Taittirīyaka - Upanishad. Part II. Vol. XV of The Sacred Books of the East. 3d ed. Edited by F. Max Müller. Delhi : motilal Banarsidass, 1967.
- Monier Williams, Sir Monier. A Sanskrit - English Dictionary. 6th ed. Delhi : Motilal Banarsidass, 1970.
- , Indian Wisdom. 2d ed. Varanasi : Chowkhamba Sanskrit Series Office, 1963.
- , Non - Christian Religious Systems. "Hinduism" New York : Pott, Young, & Co., 1880.
- Mookerji, Radha Kumnd. Ancient Indian Education. 4th ed. Delhi : Motilal Banarsidass, 1969.
- Muir, J. Original Sanskrit Texts. Vol. I. 2d ed. London : Trübner & Co., 1872.
- , Original Sanskrit Texts. Vol. V. 2d ed. London : Trübner & Co. 1872.
- Oldenberg, Hermann, tr. Grihya - Sūtras. Part I. Vol. XXIX. of The Sacred Books of the East. 2d ed. Edited by F. Max Müller. Delhi : Motilal Banarsidass, 1967.

- Oldenberg, Hermann, tr. Grihya - Sūtras. Part II. Vol. XXX. of The Sacred Books of the East. 2d ed. Edited by F. Max Müller Delhi : Motilal Banarsidass, 1967.
- , tr. Vedic Hymns. Part II. Vol. XLVI of The Sacred Books of the East. 2d ed. Edited by F. Max Muller. Delhi : Motilal Banarsidass, 1967.
- Pandey, Raj Bali. Hindu Samskāras. 3d ed. Delhi : Motilal Banarsidass, 1976.
- Radhakrishnan, S. Religion and Society. London : George Allen and Unwin, 1966.
- Rapson, E. J. ed. The Cambridge History of India. Vol. I : Ancient India. 3d ed. Cambridge : University Press, 1922.
- Shastri, Shakuntala Rao. Women in the Vedic Age. Bombay : Bharatiya Vidya Bhavan, 1969.
- Stenzler, Adolf Friedrich. Yājñavalkya's Gesetzbuch. London : Williams & Norgate, 1849.
- Stevenson, Sinclair. The Rites of the Twice - Born. London : Oxford University Press, 1920.
- Tattwananda, Swami. Ancient Indian Culture at a Glance. New Delhi : Oxford Book Company, 1969.

The Cultural Heritage of India. Vol. 1. Calcutta : Ramakrishna
Mission Institute of Culture, 1959.

Thomas, P. Hindu Religion, Customs and Manners. 5th ed.
Bombey : D.B. Taraporevala Sons & Co. Privale, 1971.

Winternitz, Maurice. A History of Indian Literature. 2 Vols.
2d ed. Delhi : Oriental Books Reprint Corporation,
1971.

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาคผนวก

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

เนื่องจากพิธีอุปนัยมีพิธีกรรมมากมายปรากฏในคัมภีร์คฤห्यสูตรต่าง ๆ หลายคัมภีร์ และมีความยุ่งยากสลับซับซ้อน อันเนื่องมาจากแต่ละพิธีกรรมนั้น บางคัมภีร์ก็กล่าวถึง บางคัมภีร์ก็ไม่กล่าวถึง และลำดับของพิธีกรรมก็แตกต่างกันไป ด้วย ดังนั้นจึงได้เขียนตารางแสดงพิธีกรรมต่าง ๆ ของพิธีอุปนัยที่เขียนลงใน วิทยานิพนธ์ฉบับนี้ เท่าที่ปรากฏในคัมภีร์คฤห्यสูตรต่าง ๆ ตามลำดับก่อนหลัง เพื่อให้ บังเกิดความเข้าใจดียิ่งขึ้น และเพื่อให้สะดวกในกรณีที่ผู้สนใจจะค้นคว้าจากคัมภีร์ คฤห्यสูตรต่าง ๆ ได้ จึงได้เขียนหมายเลขหัวข้อของพิธีกรรมต่าง ๆ เหล่านั้นไว้ด้วย ส่วนพิธีกรรมบางพิธีที่มีลำดับแตกต่างไปจากที่เขียนลงในวิทยานิพนธ์นี้ ก็ได้เขียน เครื่องหมาย * กำกับไว้ที่หมายเลขหัวข้อนั้น ๆ และมีคำอธิบายอยู่ในหมายเหตุของ ตารางแสดงพิธีกรรมนี้แล้ว

ศูนย์วิทยพัชกร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

พิธีกรรมต่าง ๆ ในพิธีอุปนัยน์

๑๒๓

พิธีกรรมที่เขียนลงตาม ลำดับในวิทยานิพนธ์	พิธีกรรมที่ปรากฏในคัมภีร์คฤหะสูตรต่าง ๆ ตามลำดับ						
	Sān.	Īsv.	Āp.	Hir.	Pār.	Khā.	Go.
๑. เลี้ยงอาหารพรหมณ์	-	-	4.10.5	I.1.1.6	II.2.5	-	-
๒. โคนดมชำระร่างกาย แต่งตัวเตรียมเข้าสู่วิธี	II.1.26-27	I.19.10	4.10.5-8	II.4.7	II.2.5	II.4.7	II.10.7
๓. สวมสายยัชโญปวีต	II.2.3*	-	-	I.1.1.22	-	-	-
๔. บวงสรวงสังเวद्य ในกองไฟพิธี	II..128	I.20.2	4.10.9	I.1.2.7-18	-	II.4.7	II.10.16
๕. อักมาโรหณะ	-	-	4.10.9	I.1.4.1	-	-	-
๖. สวมเสื้อผ้าอุทรมจารี	II.2.30	I.19.10*	4.10.10	I.1.4.2-3	II.2.7	-	-
๗. คากสายคากเอา	II.2.1-2	I.22.1*	4.10.11	I.1.4.4-6	II.2.8.9	II.4.19*	II.10.37*
๘. ัญชลิปุรณะ	II.2.4,10	I.20.4	4.10.12	-	II.2.14	II.4.8-10, 13	II.10.18- 19,26
๙. ถวายน้ำแด่เจ้าพิธีและ ประกาศรับเป็นคินย	II.2.4-9	-	4.11.1- 4	I.2.5.2-7	II.2.17* - 20	II.4.11-12	II.10.20- 22
๑๐. ไหว้ภาวนามีนามแก่ผู้เข้า พิธี	-	-	-	-	-	II.4.12	II.10.23- 25
๑๑. บริทานะ	II.2.11- II.3.1	I.20.4- I.20.6	4.12.9*	I.2.5.9, 14,15	II.2.17*	II.4.13	II.10.26

พิธีกรรมที่เขียนลงตาม ลำดับในวิทยานิพนธ์	พิธีกรรมที่ปรากฏในคัมภีร์คฤห्यสูตรต่าง ๆ ตามลำดับ						
	Sān.	Āsv.	Āp.	Hir.	Pār.	Khā.	Go.
๑๒. อาทิตยทรรคนะ	II.3.2	I.20.7	-	-	II.2.15	II.4.14	II.10.27
๑๓. แตะอุกบุริเวณหัวใจ ของผูเขาศี	II.3.3-5, II.4.1	I.20.10- -I.21.7	-	I.2.5.11- -13	II.2.16 -	II.4.15 -	II.10.28*, 30
๑๔. แตะสะกือผูเขาศี	-	-	-	I.2.5.12	-	II.4.15	II.10.28
๑๕. ฝากตัวผูเขาศีให้อยู่ใน ความคุ้มครองของเทพเจา	II.3.1*	I.208-9*	4.10.12*	I.1.4.8,	II.2.21.	II.4.16- 18	II.10.31.
๑๖. สั่งเวยเนยใสในกองไฟศี	II.4.6*	I.20.11, I.21.1-4	4.11.5-7	-	II.3.1-2	-	-
๑๗. กำหนดหน้ที่และระเบียบ วินัยของพรหมจารี	II.4.5, II.68	I.22.1-2*	4.11.25*	I.2.5.10*	II.3.2	II.4.19	II.10.35
๑๘. สอนมนตร์สาวตรี	II.5.1-12	I.21.4-6	4.11.8-12	I.2.6.6- -11	II.3.3-5, II.3.7-10	II.4.20- -23	II.10.38- -40
๑๙. มอบไม้เท้า	II.6.2	I.22.1	4.11.15	I.2.7.14	II.2.11-12*	II.4.24- -25	II.10.41
๒๐. นำไม้เท้าใสในกองไฟศี บวงสรวงสั่งเวยเทพเจา	II.6.3	I.22.12	-	I.2.7.1* -6	II.4.1-7	II.4.26	II.10.46*

พิธีกรรมที่เขียนลงตาม ลำดับในวิทยานิพนธ์	พิธีกรรมที่ปรากฏในคัมภีร์คฤหะสูตรต่าง ๆ ตามลำดับ						
	Sān.	Āsv.	Āp.	Hir.	Pār.	Kha.	Go.
๒๑. ออกภิกษาเป็นครั้งแรก	II.6.4-7	-	-	I.2.7.15- -17	II.5.1-5	II.4.27	II.10.41- -43
๒๒. เลี้ยงอาหารพราหมณ์	-	I.22.12,18	-	I.2.7.21	-	-	-
๒๓. สั่งเวยอาหารแก่เทพเจ้า	-	I.22.13-17	-	I.2.7.21	-	-	-
๒๔. สั่งเวยอาหารแก่वासโทษปะติ	-	I.22.13	-	I.2.7.24	-	-	-
๒๕. บำเพ็ญพรต	-	I.22.19	4.11.20- -21	I.2.8.1-2	-	II.4.32	II.10.47
๒๖. บวงสรวงสั่งเวยพื้นในกองไฟ ขณะบำเพ็ญพรต	-	-	4.11.22	I.2.8.3-6	-	-	-
๒๗. เลี้ยงอาหารพราหมณ์และ ลาพรต	-	-	-	I.2.8.3-6	-	-	-
๒๘. เมธาชนนะ	-	I.22.20-21	-	-	-	-	-

หมายเหตุ

หัวข้อที่มีเครื่องหมาย * หมายถึงพิธีในหัวข้อนั้น ๆ มีปรากฏในคัมภีร์
คฤห्यสูตรต่าง ๆ ตามที่แสดงให้เห็นในตาราง แต่ลำดับของพิธีสลับกันคือ ไม่ตรงกัน
อย่างที่ปรากฏในตารางนี้ พิธีเหล่านั้นมีลำดับปรากฏในคัมภีร์คฤห्यสูตรดังนี้

คัมภีร์ศางขายน - คฤห्यสูตร

- ก. พิธีสวมสายยัชโญปวีต จะกระทำต่อจากพิธีคาคสายคาคเอาว
- ข. พิธีฝากตัวผู้เข้าพิธีให้อยู่ในความคุ้มครองดูแลของเทพเจ้าจะกระทำ
ต่อจากพิธีปริทานะ

- ค. พิธีสังเวชเนยใสในกองไฟพิธี จะกระทำต่อจากสอนมนตร์สาวิตรี

คัมภีร์อาศวลายน - คฤห्यสูตร

- ก. พิธีสวมเสื้อผ้าชุดพรหมจารีนั้น ในคัมภีร์นี้ระบุว่าสวมมาตั้งแต่เริ่มพิธีแล้ว
- ข. พิธีคาคสายคาคเอาวกระทำต่อจากสอนมนตร์สาวิตรี
- ค. พิธีฝากตัวผู้เข้าพิธีให้อยู่ในความคุ้มครองดูแลของเทพเจ้า จะกระทำ
ต่อจากพิธีอาทิตยहरตนะ

- ง. พิธีกำหนดหน้าที่และระเบียบวินัยของพรหมจารี จะกระทำต่อจากพิธี
มอบไม้เท้า

คัมภีร์อาปัสถัมพ - คฤห्यสูตร

- ก. พิธีปริทานะกระทำต่อจากพิธีให้ไม้เท้า
- ข. พิธีฝากตัวผู้เข้าพิธีให้อยู่ในความคุ้มครองดูแลของเทพเจ้า จะกระทำ
ต่อจากพิธีอัญชลีบูรณะ

- ง. พิธีกำหนดหน้าที่และระเบียบวินัยของพรหมจารี จะกระทำเป็นพิธีสุดท้าย

คัมภีร์ทริณัยเกศิน - คฤห्यสูตร

ก. พิธีกำหนดหน้าที่และระเบียบวินัยของพรหมจารี จะกระทำต่อจาก
พิธีปริทานะ

ข. พิธีสังเวทไม่พินในกองไฟพิธี จะกระทำต่อจากพิธีสอนมนตร์สาวตรี

คัมภีร์ปารัสกร - คฤห्यสูตร

ก. พิธีถามชื่อผู้เข้าพิธี และรับเป็นศิษย์ จะกระทำต่อจากพิธีแกะอกบริเวณ
หัวใจของผู้เข้าพิธี

ข. พิธีปริทานะ จะกระทำขณะถามชื่อผู้เข้าพิธี

ค. พิธีมอบไม้เท้าใหญ่เข้าพิธี จะกระทำต่อจากคาคสายคาคเอว

คัมภีร์ขาทิร - คฤห्यสูตร

ก. พิธีคาคสายคาคเอวจะกระทำต่อจากพิธีกำหนดหน้าที่และระเบียบวินัย
ให้แก่พรหมจารี

คัมภีร์โคกิล - คฤห्यสูตร

ก. พิธีคาคสายคาคเอว จะกระทำต่อจากพิธีฝากตัวผู้เข้าพิธีให้อยู่ในความ
คุ้มครองของเทพเจ้า

ข. พิธีแกะอกบริเวณหัวใจ จะกระทำต่อจากพิธีแกะสะคือผู้เข้าพิธี

ค. พิธีสังเวทไม่พินลงในกองไฟพิธี กระทำเมื่อพระอาทิตย์ตกดิน

ประวัติผู้เขียน

นางสาววราภรณ์ จีรวาณิช เกิดเมื่อวันที่ ๒๕ มีนาคม พ.ศ. ๒๔๘๗ ที่อำเภอเมือง จังหวัดฉะเชิงเทรา เป็นบุตร นายสุขุม นางแฉล้ม จีรวาณิช สำเร็จปริญญาการศึกษาบัณฑิต (กศ.บ) ที่วิทยาลัยวิชาการศึกษาประสานมิตร (มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ในปัจจุบัน) เมื่อ พ.ศ. ๒๕๑๓ และสำเร็จประกาศนียบัตรชั้นสูงวิชาเฉพาะภาษาและวรรณคดีไทย เมื่อ พ.ศ. ๒๕๑๔ ณ สถาบันเดียวกัน ในขณะที่ศึกษาชั้นประกาศนียบัตรชั้นสูงวิชาเฉพาะภาษาและวรรณคดีไทยอยู่นั้น ได้รับทุนอุดหนุนการศึกษาชั้นบัณฑิต จากกรมการฝึกหัดครู กระทรวงศึกษาธิการ ต่อมาได้เข้าศึกษาต่อในบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย แผนกวิชาภาษาตะวันออก เมื่อ พ.ศ. ๒๕๑๕ และขณะที่ศึกษาต่ออยู่นี้ ได้รับทุนอุดหนุนการวิจัยประเภทนักศึกษาระดับบัณฑิต ประจำปีการศึกษา ๒๕๒๑ จากสำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ

อนึ่ง ตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๑๔ จนถึงปัจจุบัน รัับราชการเป็นอาจารย์ประจำภาควิชาภาษาไทย วิทยาลัยครูฉะเชิงเทรา จังหวัดฉะเชิงเทรา.

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย